

ціла низка національних та міжнародних нормативно-правових актів, якими гарантовано право на безпеку як невід'ємну складову загальних прав людини.

Література

1. Горбатюк С. Є. Еволюція феномену безпеки: від стародавніх політико-правових учень – до сучасної наукової думки / С. Є. Горбатюк // Вісник НАДУ при Президентіві України. – 2016. – № 2. – С. 28-35.

2. Калашнікова Л. В. Соціально-філософські витoki становлення концепту безпеки у протосоціології / Л. В. Калашнікова // Грани: наук.-теорет. і громад.-політ. альм. – 2016. – № 9 (137). – С. 6-13.

3. Фоміна Л. О. Регламентация права на безпеку в універсальних актах з прав людини в аспекті захисту учасників міжнародного кримінального судочинства / Л. О. Фоміна // Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Право – 2016. – Вип. 36 (2). – С. 187-191.

4. Боднар О. Б. Поняття та зміст права людини на безпеку та його співвідношення з суміжними правами / О. Б. Боднар // Форум права. – 2011. – № 1. – С. 88-93.

УДК 347.951(043)

Шапенко Л. О., асистент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Розвиток ринкової економіки та перехід до ринкових відносин не могли залишити осторонь медичну галузь, що сприяло впровадженню принципів медичного страхування та розробці відповідних економічних законів з метою формування якісно нової моделі фінансування медицини. Адаже в умовах кризи необхідним є залучення можливостей страхового ринку через проведення медичного страхування, що є одним із пріоритетних напрямів реформування системи охорони здоров'я, який спрямований на забезпечення надання вчасної та кваліфікованої медичної допомоги. Зокрема, це стосується запровадження добровільного медичного страхування, яке знайшло своє законодавче закріплення в Конституції України 1996 р. (ст. 49), в Законі України «Про страхування» 1996 р. (ст. 6) та інших нормативно-правових актах.

Добровільне медичне страхування є цивільно-правовим особистим страхуванням, об'єктом якого виступають майнові інтереси застрахованих осіб у сфері надання медичних послуг. Важливим є те, що завдяки механізмам добровільного медичного страхування відносини між пацієнтом та системою охорони здоров'я були виведені зі сфери адміністративно-правового регулювання до сфери цивільного права, в якій

пацієнт отримав статус правового паритету поряд з іншими учасниками процесу медичного страхування. І саме це дозволяє говорити про те, що в центрі надання як медичної, так і страхової послуги є людина, якість її життя та якість лікування.

На даному етапі реформування системи охорони здоров'я гостро постало питання активізації розвитку добровільного медичного страхування та необхідності перегляду законодавства у цій сфері з метою його гармонізації з вимогами Європейського Союзу щодо регулювання даного виду страхування [1].

Разом з тим, варто наголосити, що в сучасних умовах розвитку держави характерним є високий інтерес до впровадження в систему охорони здоров'я інституту обов'язкового медичного страхування як одного з інструментів соціального захисту українського суспільства, здатного забезпечити підвищення рівня охорони здоров'я та якості життя населення [2, с. 31]. З огляду на недостатність бюджетних коштів для забезпечення якісного надання медичних послуг, Україна вже довгі роки прагне перейти від державної форми фінансування медичної галузі до змішаної, в якій домінуючим повинне стати залучення ресурсів (коштів) шляхом проведення обов'язкового медичного страхування населення.

Дане питання неодноразово поставало серед парламентарів. Так, починаючи з 2002 року у Верховній Раді України зареєстровано 18 законопроектів (три з них запропоновано протягом 2016 року), положення яких стосуються забезпечення запровадження страхової моделі медицини. В цілому кожен із запропонованих законопроектів визначає правові, економічні та організаційні основи загальнообов'язкового медичного страхування, проте ще й досі існує чимало перепон для досягнення поставлених цілей. Серед яких можна виділити наступні: неоднозначність трактування понять «медичне страхування», «медична допомога» та «медична послуга» на законодавчому рівні; непоінформованість про сутність послуг страхової медицини працівників медичних закладів, населення; незабезпеченість інформаційної бази сфери охорони здоров'я; відсутність затверджених стандартів та клінічних протоколів, системи оцінки вартості медичних послуг; невирішеність питання щодо надання медичним закладам статусу господарюючих суб'єктів тощо.

В основу будь-якого законопроекту повинно бути покладено цілі медичного страхування, які спрямовані не лише на гарантування громадянам отримання медичної допомоги при виникненні страхового випадку за рахунок накопичених коштів, а й, враховуючи попереджувальну функцію страхування, на фінансування профілактичних заходів. Оскільки в ідеалі система медичного страхування повинна виконувати три основні функції: компенсаційну (оплата медичних послуг), захисну (створення психологічного комфорту) та стабілізаційну (узгодженість потреб та інтересів держави, працівників та працедавців).

Формуючи концептуальні засади до впровадження обов'язкового

медичного страхування, необхідно розуміти, що основою даного виду страхування є не перенесення фінансування на страхову компанію, а новий підхід до формування облікової політики всіх потоків, які існують в діяльності лікувально-профілактичних закладів. Іншими словами кажучи, для успішного запуску обов'язкового медичного страхування на території України необхідний персоніфікований облік всіх фінансових затрат, які людина здійснює в процесі лікування чи проведення профілактичних заходів [3]. Тож для ефективної реалізації механізму медичного страхування та досягнення його кінцевої мети необхідним залишається розробка та прийняття нормативно-правових актів, які б забезпечували функціонування єдиної персоніфікованої системи обліку фінансових потоків всіма страховиками, лікувальними закладами, а також надання медичних послуг на основі медико-економічних стандартів.

Як висновок, необхідно зазначити, що в Україні й досі відсутня національна модель страхової медицини, а запровадження системи загальнообов'язкового медичного страхування, що є досить важливим ресурсом для забезпечення доступу громадян до отримання медичних послуг, знову відкладається на невизначений термін. І лише врахування та усунення існуючих недоліків, прийняття відповідної нормативно-правової бази сприятиме гармонізації вітчизняного законодавства та дозволить забезпечити надання якісної медичної допомоги відповідно до європейських стандартів, а також збереження соціальних гарантій, закріплених Конституцією України.

Література

1. Про схвалення Концепції реформи фінансування системи охорони здоров'я: Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1013-р від 30 листопада 2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1403-19> (дата звернення: 25.01.2017).

2. Лівак П. Є. Обов'язкове медичне страхування – важливий аспект забезпечення прав громадян України на медичну допомогу / П. Є. Лівак // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). – 2014. – № 2(65). – С. 29-34.

3. Лобова О. М. Проблеми запровадження обов'язкового медичного страхування в Україні та заходи щодо їх розв'язання [Електронний ресурс] / О. М. Лобова, Д. Е. Акоюн // Ефективна економіка. – 2015. – № 3. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3885> (дата звернення: 25.01.2017).